

Казки про мудрість

Свищи, Іване!

Свищи, Іване! Жив собі в одному віддаленому селі дуже лопотливий піп. Приповідку «Вовка ноги годують, а християнина — руки» він перекрутив на: «Вовка ноги годують, а християнина — язик» — і старався довести, що то свята правда. Де кого стріне, заговорить, розпитає, як живе, вислухає скарги, дасть пораду, пожаліє нещасних... А вже як прийде неділя або свято, то як почне казання казати, то так мастить, так устелює словами, що баби аж роти пороззявляють, аж очі повилуплюють, аж вуха понатягають. І він не помилився. Його за це дуже любили, на боже давали, дари приносили. А вже найдужче любив свого превелебного його церківник Іван. Всюди, де тільки міг, запобігав у нього ласки, угоджав, звиряв свої таємниці, просив поради. Словом, піп для нього був усе.

Одної суботи по вечірні Іван зайшов до попа, побожно вклонився, поцілував, як завжди, руку й почав несміливо говорити:

— Я до вас, панотче, з одним скрутним ділом. За мене в селі пошушують злі язики, що я люблюся з чужими жонами. Я слухав такі бесіди та й нічого на них не давав, бо того все неправда. Айбо недавно, пробачте за слово, якась песлячка куцнула до моєї жони і наплескала їй такого, що жона як накинулася на мене, як зачала сварити, а далі бити та з хати проганяти, їсти не давати. Ось тому я й прийшов до вас, дорогий панотче, порадьте, що мені тепер робити.

Піп підозріло пройшовся зором по Іванові від ніг до голови і якимось ніяково, наче соромлячись, спитав:

— А тото правда, Іване, що говорять?

— Ні! Ні, неправда, панотче,— заметушився Іван.— Та де ж мені до чужих молодичь, у мене своя жінка, у мене діти. Я ніколи про таке й не думав, аби-м не діждав, аби-м діти собі не зростив...

— Ха-ха-ха! — засміявся рясно піп і дав церківникові коротку пораду: — Свищи, Іване!

— Як «свищи»? — здивовано перепитав церківник.

— Так просто свищи і все. Якщо те, що говорять, справді неправда, злі баби тільки брешуть на тебе, то ти ні на що не звертай уваги, свищи собі та й край.

— Значить, як хтось бреше, треба свистати?

— Так, так! Як хтось бреше, а ти свищи собі.

— Добре, отче, буду свистати. Ну, але як же я буду своїй жінці свистати? Вона не зрозуміє мое свистання. — Скажи їй, хай зайде до мене, я сам з нею поговорю. Усе буде гаразд.

Іван радісно схопився зі стільця, дуже-дуже дякував превелебному за добру пораду, вилетів надвір та свищучи побіг додому.

Від попа Іванова жінка повернулася спокійна. Просила чоловіка, аби їй пробачив, що запусто вадилася з ним.

У хаті церківника знов настав супокій. Іван не міг нарадуватися, що з великої бурі пішов малий дощ. Йому все бриніли в голові слова поради дорогого панотця. Вечеряв — посвистував, роздягався — посвистував, лягав спати — посвистував, вночі крізь сон — посвистував, рано, коли прокинувся, свиснув кілька разів, але здогадався, що в неділю гріх свистати, знову перестав.

До церкви пішов на годину раніше, як звичайно ходив у неділю й свята. Ще раз перевірів, чи все в порядку в церкві. Довго видзвонював перший і другий раз на службу, неначе на якийсь великий празник. А справді для нього сьогодні велике свято. Віднині його не будуть мучити людські брехні. Хоч погані язики й брешуть, а він собі буде свистати. Ой, який у нього дорогий панотець, яку мудру пораду дав!

Після прочитання євангелія піп, як завжди, вийшов на казательницю казати казання. Розповідав вірникам, як бог сотворив чоловіка. Він докладно говорив про те, звідки і яку глину бог узяв для створення людського тіла, як її місив, з чого поробив кістки, як вибирав форму тіла й нарешті прийшов до того, що чоловік буде «на образ і подобу божу», як зліпив чоловіка і все-все, що тут

робилось. Розказав про те, що від такої довгої роботи над сотворенням чоловіка бог утомився і твердо заснув.

Побачив це пропасник і хотів украсти від бога чоловіка і зробити з нього не боже сотворіння, а чортову скруху. Узяв коцку глини, що залишилася, доліпив з неї чоловікові роги, хвіст і соромоту та почав його оживляти: дихав до нього, качав ним по землі, піднімав, припирав горі деревами, горі плотами, горі стінами, але чоловік не оживав. Тоді пропасник зі злості обцарапав нігтями чоловіка. Коли Всевишній побачив, як виглядає його сотворіння, мало не заплакав із жалю. Щоб не залишити чоловіка вічно жити в такому страшному вигляді, бог перевернув зовнішню сторону чоловіка удну, а те, що було удну,— позвон, удихнув у нього свій дух, чоловік ожив, почав ходити і говорити.

Усі християни побожно слухали казання, але найдужче Іван. Він просто поїдав кожне слово, бо піп тепер був для нього не просто божий слуга, а щось вище, щось подібне до божого брата. Але при кінці казання Іван щось занепокоївся, щось заметушився і голосно засвистав.

Це було таке, як коли б грім ударив. Всі люди повитріщували на нього очі, баби зачали хреститися. Піп подумав, що Іван збожеволів. Сяк-так скоро закінчив казання, зійшов з казательниці, шепнув кураторові, щоб погадкував за перківника, а якщо буде треба, аби його вивів вон.

Але Іван посвистав кілька хвилин і перестав, не звертаючи уваги на людей, спокійно прислуговував попові.

Після служби божої піп покликав Івана у захристію і сердито спитав:

— Що ти, Йване, п'яний чи дурний? Чого ти учинив такий скандал у церкві? Чого ти свистав під час богослужіння?

— Пробачте, панотче, але ви казали, аби свистати, коли хтось бреше.

— Хто ж у церкві брехав? — продовжував злісно допитувати піп.

— Не гнівайтесь, панотче, але ви самі брехали,— ніяково доводив Іван.

— Коли ж я брехав?

— Тоді, як ви говорили, що пропасник припирав тіло чоловіка горі плотами та горі стінами.

— Ну й що ж?

— А то ж брехня, бо тоді не було ще ні хатин, ні плотів. Хто ж міг хати будувати та плоти городити, коли ще не було й чоловіка на землі?